

sep-okt-nov 2017

Driemaandelijks
Afgiftekantoor
OOSTENDE Centrum
P 91 30 37

PB-PP1
BELGIE(N)-BELGIQUE

DE MOHIKAAN

Lac MUNKAMBA KASAI 6 JULI 1960

**Ledenblad en nieuwsbrief
Vlaamse Vriendenkring
Kolonialen en Missionarissen**

V.U .Bob Vanhee – Visserskaai 45/3.2 8400 Oostende
bliv@skynet.be - tel. 059/26 61 67 – [www. De-mohikaan.jouwweb.nl](http://www.De-mohikaan.jouwweb.nl)

Bladwijzer DE MOHIAAN Nr. 4/2017 sept-okt-nov.

- 1) - Kaft: Lac Munkamba- ooit "Luluaburg Plage"- NU : oorlog en terreur.
- 2) - Bladwijzer en inhoud – geplande artikelen in december ek.
- 3) - Woordje van de Mohikaan Chef: " la nouvelle moambe est arrivée..."
- 4) -Editoriaal van hoofdredacteur Boudewijn Eggermont: "S y m b o l e n".
- 5) - Rechtzetting en Reünie Congo-Zaire in Dé Pinte.
- 6) - Zumarisering in Zuid Afrika- door Boudewijn Eggermont.
- 7) - "ons hou duim vas" zelfde onderwerp door Mohikaanlid terplaatse.
- 8) -Groepsfoto en tafelkiekjes van onze Dipena BBQ -30 juni ll.
- 9) -Scheutist Ivo Van Volsem was onze Ere-gast. We blijven hem steunen.
- 10) -Zuster Lief Leenknecht nodigt ons uit 21/22 oktober in Zwevezele.
- 11) -Trektocht door Uganda:voorlaatste vervolg door Marc Scheldeman.
- 12) -Het Mongo-heemkundig museum van Mbandaka(Coquilhatstad).
- 13) -Verrassende ontdekking in de Evenaarsprovincie: Eddie Merveillie.
- 14) -Bijna gedood door een ...gevangenispoort door Ivo Van Volsem.
- 15) -Herinner mij,verberg me niet tussen de plooien van verdriet....
- 16) -Uitnodiging voor de 1^e Moambe op 16 oktober as. maximum 110 personen inschrijving met betaling tot 9 oktober, maar 2^e kans op 18 december ek.

Volgende Mohikaan nr5/2017verschijnt op 1/12/2017.

In dit eindejaarsnummer zijn volgende artikelen voorzien:

- Het Tropisch Instituut, verleden en heden door Georges Timmerman
- Vervolg en slot Uganda –trektocht van Mark Scheldeman.
- De Scandinaviërs en Leopold II : essay door Eddy Merveillie.
- Het Virunga National Park vroeger en nu door Alex Callewier.
- Kasangani vzw. Nieuws en wenskaarten 2018 verkoop.
- UITNODIGING voor de 2de MOAMBE op maandag 18 december 2017.

DEZE NIEUWSBRIEF IS UITGEGEVEN DOOR DE FEITELIJKE VERENIGING
VLAAMSE VRIENDENKRING KOLONIALEN EN MISSIONARISSEN
SECRETARIAAT: Visserkskaai 45/ 3b 8400 OOSTENDE

VERNIEUWING LID- EN ABONNEMENTS BIJDRAGEN 2018
GEWOON LID -JAARABONNEMENT €15 - STEUNEND LID JAARABONNEMENT € 25
Te storten op rekening Robert Vanhee BE 50-9730-3024-3018

Het woordje van de Mohikaan chef.

“La nouvelle Moambe est arrivée...”

We denken terug aan 22 oktober 2016 toen we vol verwachting samen kwamen voor de eerste “Groeneveld Moambe”.

Maar de wet van Murphy sloeg weer eens toe: alles wat kon verkeerd gaan, ging verkeerd! We hebben nooit het HOE en WAAROM begrepen.

Drie feestgroepen voor één keuken(wij waren met 150!) en een Moambe om NIET naar huis over te schrijven: plakkerige rijst, geen banaan, geen pili –pili, te weinig saus en ... aangebrande kip...

Bij gevolg, negatieve reacties bij de vleet...meer dan ons lief was.

Het was duidelijk dat een ‘pamba Moambe’ voor herhaling niet vatbaar was.

Langs ‘officieuze’ kanalen werd hiervan ook kond gedaan.

Maar dan kwam er protest: zonder eens een Moambe, is een koloniale kring niet leefbaar... dan is het einde nabij.... en terecht.

Dan maar op zoek naar een nieuwe locatie en dat scheen hopeloos: te kleine ruimte, geen interesse, geen parking noch bus nabij. Maar wie blijft zoeken vindt ooit iets en dan heel toevallig:

.... De vroegere VIP-LOUNGE van het KINEPOLIS complex in OOSTENDE!

Grote troef: 5 minuten van het station met tramhalte en parking voor de deur van het UNAMI restaurant, dat een uitstekende reputatie heeft..

Daarbij, een bereidwillige manager en een chef-kok die Lieve’s menu stipt zal uitvoeren. Ze zullen ons verrassen en verwennen.

Er zijn 110 plaatsen...

maar geen nood voor leden die op 16 oktober niet vrij zijn... voor 18 december krijgen jullie in de Mohikaan van 1 december een identieke uitnodiging voor een Kerstfeest met Moambe, maar dan alleen indien er een minimum van 50 inschrijvingen zijn. HOU ONS OP DE HOOGTE !

Last but not least: 30 jaar geleden had ieder Kuststadje één of meer Moambe restaurants. Sinds jaren geen meer... Het resto UNAMI is bereid deze op de dagelijkse Menukaart te plaatsen. Hierover meer in volgende Mohikaan.

Rob

*Een Moambe eten met soulmates koloniale en missionarissen
is een gratis medicament dat levenslang werkt in de juiste dosis !*

EDITORIAAL : SYMBOLEN

Wie zei ook weer: de wereld is een dorp? Het gebeurde eerst in Charlottesville om Generaal Lee en flits, in Lanaken om Verschaeve en re-flits in de media over Leopold II en zijn enthousiaste kolonialen. Als ik de media ernstig zou nemen, dan moet ik in 1949 welbewust in Antwerpen de Koloniale Hogeschool binnen gestapt zijn om er na vier jaar fier buiten te stappen met een licentie op zak als 'Perfecte Crimineel voor de Overzeese Gebieden'. Foei. Gelukkig heb ik nog geen standbeeld of ik lag in gruzelementen.

Ik heb er eerder, tot zagens toe, gehoord en zelfs in de twee nationale talen: "*dominer pour servir*". De drang om het achtergebleven land op alle domeinen bij te staan en tot ontwikkeling te brengen werd er gedurig ingelepeld en dit sinds het ontstaan van de Koloniale Hogeschool in 1920. Het blijft daarom triest om voortdurend te moeten lezen dat de kolonialen, zonder onderscheid, racisten, uitbuiters en slavendrijvers waren. Je vraag je dan af waarom ze met zoveel moeite de Arabische slavendrijvers verjaagd hebben om dan zagezegd hun plaats en dezelfde praktijken over te nemen?

Idem met Leopold II. Hij wordt over de ganse lijn verguisd en zelfs vergeleken met de grootste criminele wereldleiders als Mao, Stalin en Hitler. Hoe gekker, hoe liever. Dat Leopold II dingen heeft laten gebeuren die niet door de beugel konden, is zeker waar. Maar hem hiervoor op dezelfde lijn plaatsen als die drie welbekende miljoenenslachters houdt helemaal geen steek. Daarbij wordt volledig voorbijgegaan aan al het positieve die hij gerealiseerd heeft en waarbij hij de basis legde voor de ontwikkeling van een land dat geen land was en waar elke moderne structuur nog moest opgebouwd worden. Waar haalden wij anders de overtuiging dat we positief werk verrichtten om een totaal achter gebleven bevolking een menswaardiger bestaan te helpen opbouwen?

Als koloniaal hebben we totaal andere gedachten en godsdiensten in zwart Afrika binnen gebracht. Dat we hiermee de originele cultuur en gewoonten in de problemen gebracht hebben is een logisch gevolg. Onze sterke invloed heeft dus ontwrichtend gewerkt. Onvermijdelijk. Het was immers onmogelijk een natie te vormen, een staat op te richten gebaseerd op de bestaande structuren. Het fundamentele probleem is dat het Europese gedachtengoed en economische structuren zo verschillend zijn van de Afrikaanse mentaliteit dat er onvermijdelijk spanningen ontstaan die nationalistische reacties doen opgang vinden. Waar in Congo '*l'authenticité*' van Mobutu, Lumumba, Mulele en vader en zoon Kabila toe geleid hebben is niet mooi om zien en jammer voor de bevolking.

Onlangs stond in de kranten een mini-berichtje: "in Congo lijden zowat 7,7 miljoen mensen acute honger. Dat is een stijging met 30 percent tegenover vorig jaar. 43 procent van de kinderen onder de vijf jaar is getroffen". Zonder verder commentaar, natuurlijk. Wat zijn wij, afschuwelijke kolonialen, toch rare wezens, dat zulk een bericht, na 57 jaar afwezigheid uit Congo ons nog altijd beroert? We vinden het verschrikkelijk dat een bevolking waarmee we een hechte band hadden, ieder jaar achteruit boert terwijl verkondigd wordt dat Afrika het continent van de toekomst is en dat de Afrikanen met honderdduizenden en weldra met miljoenen de levensgevaarlijke oversteek doen om bij die afschuwelijke kolonialen thuis een onderdak te zoeken?

Het pleidooi om standbeelden en straatnamen uit de koloniale tijd te verwijderen is een vals pleidooi. De geschiedenis is wat ze geweest is en moet gezien worden in de tijdsgeest die er heerste. Daar zijn wij ogenschijnlijk intellectueel niet meer toe in staat. We haken ons vast aan symbolen en verstarren hierdoor ons zelf.

Boudewijn Eggermont

In mijn vorig editoriaal had ik geschreven: "Tijdens de conferentie van Berlijn van 1885 werd Afrika officieel verdeeld tussen de Europese grootmachten". Ik heb, in mijn lang leven (86), nooit iets anders geleerd, gehoord of gelezen. Enkele dagen geleden las ik nog op blz. 416 in het boek van Eddy Daniels — De kwestie M — "... de verdeling van Afrika in 1885 in Berlijn...". Wikipedia tapt uit het zelfde vaatje maar iedereen weet dat je Wiki moet lezen met een zak zout bij de hand.

Echter het woord 'verdeling' lijkt "een grove historische vergissing" te zijn volgens oud collega Guido De Weerd. Guido vroeg om een rechtzetting in een volgend nummer. Ik doe dat met plezier. Guido schrijft op blz. 51 en volgende van zijn lijvig boek - *L'Etat Indépendant du Congo — A la recherche de la Vérité Historique* — dat op geen enkel moment er sprake was van Afrika te verdelen. Berlijn was de facto een vredesconferentie: "*la conférence a pour but de régler pacifiquement les litiges relatifs aux conquêtes coloniales en Afrique*". Volgens Guido zijn het de Engelse historici die steeds de waarheid verdraaien. Werd hun ambitie "*from Cape to Cairo*" misschien verstoord?

Guido heeft zich gespecialiseerd in het Congo-gebeuren. Hij zal dus wel gelijk hebben. Eddy Daniels heeft zich gespecialiseerd in de Islam en lijkt van Afrika niet veel kaas gegeten te hebben zoals blijkt uit zijn verder betoog over Afrika en Leopold II. Men kan vandaag nog moeilijk specialist zijn in alles zoals ten tijde van Erasmus en zijn vriend Thomas More. In mijn hoedanigheid van 'amateur pamflettist', ben ik aangenaam verrast in het oog gehouden te worden door specialisten die er over waken dat ik geen te grote stommiteiten aan de argeloze Mohikanen voorschotel. Het is geruststellend dat er een engelbewaarder waakt over de Mohikaan en die beseft dat 'errare humanum est' maar het daarom nog niet door de beugel laat gaan.

Boudewijn Eggermont

Reünie Congo-Zaïrovrienden

Op zondag 27 augustus bracht Gisèle De Weireld voor de 10emaal haar kleurrijke heterogene 'Fan Club Kalemie' samen in feestzaal Begonia in De Pinte. De opkomst was groot, het weer fijn, de maaltijd lekker en de sfeer gezellig.

Pater Scheutist Ivo Van Volsem was er de eregast en hij vertelde boeiend over zijn werk voor de straatkinderen en jeugdgevangenen in Kananga, maar vooral over de catastrofale oorlogstoestanden in de ooit zo rustige Kasai provincies.

ZUMARIZERING

In de Zuid-Afrikaanse krant "the Sowetan Times" verscheen een bitter artikel van journalist Prince Mashela die even een belletje doet rinkelen. We horen en we lezen tegenwoordig over Afrika zeer weinig. Boko Haram in Nigeria, de broedergevechten in Zuid Soedan, ernstige problemen in Kivu en Kasai doen ons de rest van dat enorm continent bijna vergeten. Wat we er kunnen over lezen staat dan altijd in een verloren hoekje van de kranten alsof het allemaal maar van bijkomstig belang is. We maken ons echter wel zorgen over de wijze waarop Afrika verder evolueert, of verder afglijdt zullen sommigen beweren. Het artikel in de Sowetan Times bevestigt eerder, jammer genoeg, de laatste bewering. Wat staat er in te lezen?

'In het Zuid-Afrika van president Zuma is het, na al zijn fratsen, politiek, onrustig geworden. Zou ZA naar zijn einde gaan? Dat is natuurlijk onmogelijk. ZA zal altijd blijven bestaan, langer dan Zuma, maar de vraag is hoe? Zuma heeft door zijn optreden het besef doen groeien dat ZA geen uitzondering is in Afrika maar een 'normaal' Afrikaans land.

Tijdens de regeringen van Nelson Mandela en Thabo Mbeki was ZA er beter aan toe dan de andere Afrikaanse landen en eerder een uitzondering waar de ganse wereld naar opkeek. Zuma heeft echter die illusie vernietigd en het Afrikaans karakter in volle eer hersteld. Door zijn optreden heeft hij laten verstaan dat grondwet en wettelijkheid begrippen zijn die geen deel uitmaken van de Afrikaanse aard.

Mashela vraagt zich af hoe het mogelijk is dat duizenden mensen in hun handen stonden te klappen in het stadion voor een president die de vloer aanveegt met de grondwet? De bevolking heeft dus geen benul van grondwettelijkheid. Nu dat de bevolking van ZA terug deel uitmaakt van het Afrikaans continent, moet de vraag gesteld worden hoe de toekomst er zal uitzien. Het gewone Afrikaanse volk verwacht niet veel meer van haar politici omdat ze ondertussen uit ervaring weet dat de vele beloften van hun spraakzame leiders pure ijle lucht zijn. Over de moraliteit van de heersers worden geen illusies meer gemaakt. Het volk weet: wie de macht in handen krijgt, die macht uitsluitend aanwendt voor hen zelf, hun vrienden en families, en er alles aan doet om die macht te behouden.

Het idee dat de staat een instrument is voor de ontwikkeling van de bevolking, is een Westers concept. Vele Aziatische landen hebben deze opvatting wel in daden weten om te zetten. Afrikaanse leiders doen niet mee. Ze doen het liever op zijn Afrikaans. De Afrikaanse wijze van regeren gebeurt volgens ongeschreven regels. Het idee dat een president of koning ter verantwoording kan geroepen worden voor het onwettelijk gebruik van publieke fondsen voor zijn eigen residentie, is niet Afrikaans. De ANC afgevaardigden die Zuma verdedigden hebben bewezen echte Afrikanen te zijn.

Een heerser ter verantwoording roepen is weer een Westers idee. De Afrikaanse oplossing is de wet te veranderen. De verstandigste zwarten denken dat ze in Europa leven en beseffen de ideeën van democratie niet te best. ZA begint te gelijken op Nigeria waar de anti-corruptie-strijders bekeken worden als een curiositeit of gelijk Kenya waar tribalisme zegeviert. De toekomst van ZA gaat meer de kant op van Zimbabwe waar een heerser sterker is dan heel de bevolking.

Afrikaanse leiders houden niet van de idee van een opgeleide bevolking want slimmer volk is moeilijker te regeren. Mandela en Mbeki waren besmet door de Westere opvoeding (de schrijver van deze column lijkt even goed Westers besmet te zijn - nvdr). Mashela schrijft tot slot met ironie dat de Zuid-Afrikanen Zuma moeten bedanken door ZA binnen gebracht te hebben in de echte Afrikaanse wereld zodat ZA geen vooruit geschoven post is van de Europese waarden'.

Congo heeft maarschalk Joseph Mobutu (ex-secretaris van Patrice Lumumba) gehad met zijn campagne van "*identité Zaïroise*" en de "Zaïrisatie" (op aanstoken van Mao) van de economie die de doodsklok inluidde over Congo. De Congolese identiteit stond bij de "*Père de la Nation*" boven op de lijst van de prioriteiten, maar of Afrikaanse identiteit wel past in de huidige moderne economische en maatschappelijke regels die gangbaar zijn over de ganse wereld, is materie voor discussie (zonder eind).

Toen we in 2007 onze vriendenkring opstartten, hadden we een tiental leden met Zuid-Afrikaans- Congolese roots. De blanke diaspora na Mandela verspreidde hen wereldwijd ook aan de Spaanse costas. We hebben nog één warm contact met een vriendin van wijlen Dirk Vande Walle. Zij is van Hugenoten en Hollandse Boeren afkomst... We laten haar het ZUMA-artikel van Boudewijn Eggermont bevestigen. Blijkbaar "is ons opgeskeep" met een aspirant Lubumba – Mobutu – Kabila...
MANDELE moet zich omkeren in zijn graf.

Bob.

Liewe Vriende,

So vele dankies weereens, ek geniet die mooie videos so baie, om nie te praat van die pragtige musiek wat daarmee saamgaan nie. Bly julle is veilig tuis na die vakansie, en dat dit tog aangenaam was ten spyte van die weer. Die klimaat is orals aan die verander, die wetenskaplikes het al jare gelede begin waarsku, en hier is dit nou. Ons, hier, is gewoon aan baie winter-reën, maar vir twee of drie jaar het ons baie droë winters gehad met die gevolg dat almal baie bekommerd is oor die water. Dit terwyl mense na die WesKaap stroom op soek na werk, hulle kom van die noorde van hierdie land, en ook van oral uit Afrika, daar is geen instromingsbeheer en die grensposte is maklik om te ontduik. Alles verander.....

Daar was die afgelope tyd weer pogings om van Jacob Zuma ontslae te raak, deurdat die Opposisie die Agste (!) mosie van wantroue teen hom ingebring het. Hy het al soveel skade aan hierdie land aangerig, maar niemand kan iets aan hom doen nie, volgens wet mag net die ANC van hom ontslae raak, en hy, baie slinks, het van die eerste dag in bewind begin om vir hom 'n patronaatskap te vestig, van parlamentslede en ander invloedrykes wat deur hom bevoordeel word, alles in die geheim natuurlik. Dus het die poging nie geslaag nie, maar daar is tog hoop: vir die eerste keer het al die opposisie-partye en verskeie private handels-organisasies en kerke, ens., saamgestaan teen hom. Die uitslag van die mosie was: 198 stemme teen die mosie, en 177 daarvoor. Hy is dus in 'n verswakte posisie, van die ANC lede het in die geheime stemming teen hom gestem, en 'n paar het nie gestem nie, maar dit was nie genoeg nie. Die bevoordeeldes wil nie die lekker lewensstyl waaraan hulle gewoon geraak het, verloor nie en hou aan om Z te beskerm. Dadelik het ons geld-eenheid, die Rand, waarde verloor.

Zuma het ook noue bande met 'n Indiese familie, "Gupta" genaamd. Weens hulle "vriendskap" met Z het hierdie mense die mag om aan parlamentslede (ens) ministersposte aan te bied. (Kan julle dit glo!)

Van daardie mense het geweier en uitgepraat, en is gedreig en in die openbaar verneder en aangeval. Niemand weet presies wie "hulle" ministers is nie, maar mens kan jou gesonde verstand gebruik en oplet na waar daar sake-transaksies plaasgevind het wat hierdie familie op sakegebied bevoordeel, deur kontrakte ens. Op hierdie manier is baie van die staatsorganisasies al gekorrumpêr, met leiers in beheerposte, wat eintlik deur die Guptas aangestel is en wat hulle dus moet bevoordeel. Daar was geruime tyd sprake van hierdie onhebbelikheid, maar 'n rukkie gelede is geheime e-posse "gelek" wat bo alle twyfel bewys dat die probleem baie erger is as wat eers vermoed is. Ons wag nou vir Desember, wanneer Z se termyn verstryk en die ANC 'n nuwe leier moet aanwys. Ons hou duim-vas.

Liewe Vriende, ek waardeer julle e-pos en die mooie videos - dankie. Mag dit met julle baie goed gaan. En geniet al die mooi in die lewe!
Met baie liefde-groete,

Maryna

30 JUNI 2017 -
MOHIKANE

10^e DIPENDA BBQ
I VRIENDENKRING

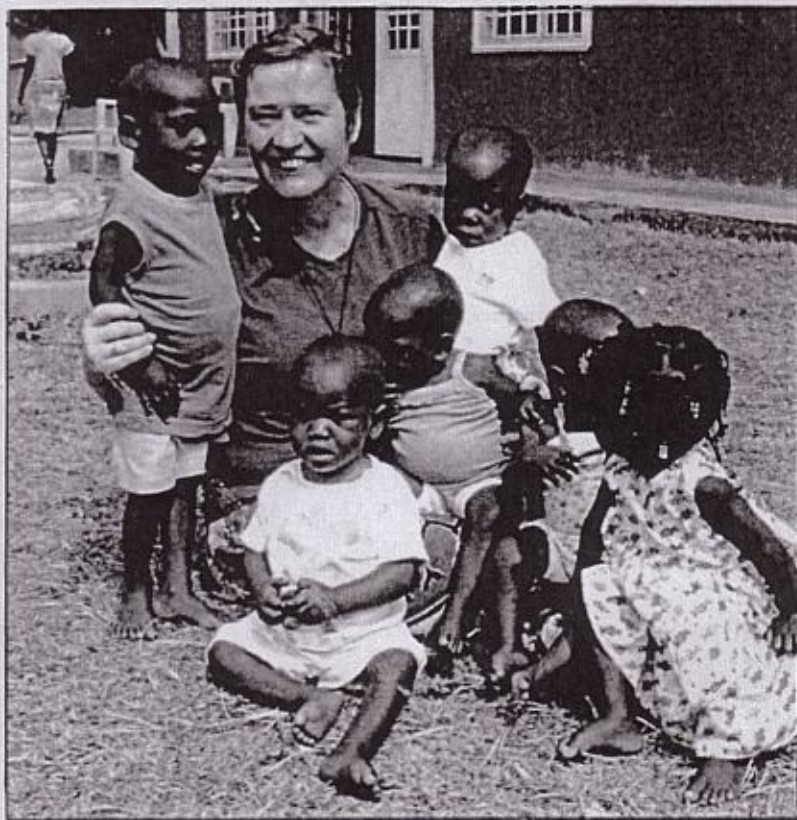

de Bayakakrant

vzw "De Bayaka-vrienden"

23ste Bayakafeest op 21+22 oktober 2017

Lievke komt op vakantie naar België en zal op het feest erbij zijn. Wij hopen jullie talrijk te mogen verwachten tijdens ons 23ste feestweekend.

Contactadres in West-Vlaanderen
Leenknecht Patrick
VZW Bayakavrienden
Schoendalestraat 3
8793 Waregem
p.leenknecht@skynet.be
www.bayakavrienden.be

We starten op **zaterdag 21 oktober** om 17.00 u. met een viering in de parochiekerk te Zwevezele. Daarna feesten wij verder in de culturele centra met: aperitief, warme maaltijd, presentatie over Popo, Congolese cocktailbar, tombola, verkoopstand en infostand. Op **zondag 22 oktober** starten wij om 11.30 u. Hetzelfde feestprogramma van de zaterdag, met uitzondering van de viering, wordt er herhaald.

15 euro volwassenen

7 euro kind -7jaar

De prijs voor een kaart aperitief + maaltijd bed

vzw 'De Bayaka-vrienden'

Kasteelstraat 82, 8750 Zwevezele, Tel. 051/61.16.80

E-mail: bayakavrienden@skynet.be

Web-site: www.bayakavrienden.be

INSCHRIJVEN KAN TOT VRIJDAG OKTOBER:

- **doorstorten op Nr BE22 3800 1632 2747** Vermeld dan wel in de mededeling: Zaterdag of Zondag + ...x V (= het aantal volwassenen- en ... x K (= het aantal kinderen)

De kaarten zullen aan de ingang van de zaal aan u bezorgd worden.

Zuster Lieveke Leenknecht is een uitzonderlijke persoonlijkheid: zij is de enige blanke missiezuster die op haar eentje en met meeslepend-fel-entoesiasme een groot weeshuis met bijhorende verpleging en onderwijs in stand blijft houden! Ze wordt gesteund door haar Zusters van Maria(Brakel)en...héél Zwevezele!

Trektocht door Oeganda van 11 januari tot 20 januari

3de en voorlaatste
deel...

7° dag dinsdag: Rustdag in Kabale

Om vijf uur worden we gewekt door de 'muezzin', die door de luidspreker ons vraagt om op dat uur al voor Allah te bidden! Wat rukt de Islam hier vlug op. In de vorige jaren dat ik hier was, bestond dat nog niet! Ik ben geïrriteerd en geraak niet meer in slaap. We wandelen door Kabale. Boven op de heuvel staat er een prachtig oud Engels hotel met een 'very English grass court', mooi als een goed onderhouden golfterrein. In de bomen rond het terrein hangen en wriemelen honderden (wellicht duizend!) grote vleermuizen. Hun vleugelbreedte bedraagt meer dan 20 cm. 's Avonds verduisteren ze de horizon als ze op zoek gaan naar voedsel. Een magistraal zicht. Wat die grote dieren juist eten weet ik niet! Zeker geen insecten daarvoor zijn ze te groot en met zo veel.

's Namiddags hebben we een interessant gesprek met een stagiair-dokter uit Kampala die hier specialiseert. Een mooie intelligente jongeman (26 jaar). Hij woont als student in een kamertje naast ons. We hebben contact omdat hij de tablet van Hilde terug op gang kan brengen. Zonder te weten dat hij geen personeelslid maar dokter is, geef ik hem anderhalve euro fooi! Die hij dankbaar aanvaardt! Ook dokters zitten hier in geldnood. Hij is overtuigd moslim en we hebben het over soennieten (hij is dat) versus sjiïeten, Katholiek versus Islamiet, het Belgisch paternalistisch kolonialisme versus Engels elitair kolonialisme...

Oegandezen hebben ook zin voor humor en zelfs ironie. Ik vraag hem, als dokter, hoe het (fysisch) mogelijk zou zijn in hun hemel elke dag een van de 72 maagden te ontmoeten zonder dat de penis er door dat 'werk' verhaakt wordt en hij lacht hartelijk. Ik vraag hem ook of er niet bij hem aan elke vinger een blank jong verliefd meisje hangt? Want de twee jonge blanke toeristen (de twee die we ooit zagen) kijken allen met blinkende ogen naar die adonis. En ook daar kan hij – ook met blinkende ogen – om lachen!

8° dag woensdag: Terugrit naar de luchthaven

We worden om 5 uur gewekt door de 'manager' Diana en de kok, bijna een uur te vroeg. De bus is ook voor een keer op tijd (06.30) en er zijn nog zitplaatsen. De knorrig 'kaartjesknipper' jaagt ons weg van de plaatsen voor de staff en Hilde moet in de zon zitten bij een gesloten venster. Voor het eerst zakt haar enthousiasme merkbaar. Maar de reis verloopt verder heel vlot. (420 km in 6,30 u.). Over een perfecte asfaltweg. Onderweg eten we ons middagmaal in 'etappes'. Bij elke etappehalte verdringen tientallen verkopers van de meest diverse eetwaren zich voor de vensters. We eten geroosterde kippenbil (0,9 eurocent), gebakken banaan (40 cent), heel lekkere brochette van geroosterde geitenlever (halve euro), geroosterde sprinkhaan (0,25 cent), geroosterde maiskolf; flesjes water ...

Om 13.00 zijn we al in Mpigi en verlaten de grote baan naar de hoofdstad Kampala voor een aardeweg van 30 km naar de luchthaven Entebbe; met de boda boda natuurlijk. Eerst moeten we een inham van het Victoriameer over met een ferryboat. We ontmoeten er de eerste (!) blanke volwassen toerist, een Amerikaan uit Florida met zijn Oegandese chauffeur en gids. Blijkbaar een rijke man, in een onberispelijk kaki safaripak. De chauffeur, die zijn vriend geworden is, lijkt een zeer 'clevere' man met persoonlijkheid. Hij was al drie keer in de US om, op kosten van die toerist, de verkiezingen te verslaan en Trump bekend te maken in Oeganda!! De sympathieke Amerikaan geeft ons een lift tot in Entebbe en uit zijn bewondering over onze moed om dit avontuur aangedurfd te hebben.

Wengi bokondo, wengi lileko : in elk verlaten dorp staat een lileko¹

Tijdens mijn verblijf in Mbandaka in 2014 bezocht ik er het plaatselijke ethnographisch museum. Een bescheiden en naar ik vermoed ook eerder onbekende verzamelaarsplaats van traditionele artefacten en gebruiksvoorwerpen die in de Evenarsprovincie werden gecollecteerd. De ontstaansgeschiedenis van het museum te Mbandaka staat beschreven in « de Annales Aequatoria » 11/1990, p 440-442. Hierin vertelt de stichter J. Niset hoe hij

gedurende de periode 1957 –1960 het initiatief nam om op basis van zijn persoonlijke verzameling het museum op te richten. De heer Niset was immers, volgens dit artikel, Rechtskundig Adviseur te Coquilhatstad en had, gebruikmakend van zijn vele dienstreizen doorheen de Evenarsprovincie, inmiddels al een mooie privé-collectie kunnen aanleggen.

Tijdens mijn rondgang door het gebouw werd mijn bijzondere aandacht getrokken door een naar de menselijke vorm gemaakte lijkst. Wanneer men op zoek gaat naar informatie over de zeden en gewoonten van de Mongo dan is het door Pater Gustaaf Hulstaert te Bamanian gestichte kenniscentrum « Aequatoria » het begin van alle wijsheid. Het is Hulstaert zelf die de antropomorphe doodskist in 1959 aan het museum van Niset heeft geschonken. Eerder had Hulstaert zelf de sarcofaag gekregen van een oude man die langs de rivier woonde en één van de laatste, zonet de allerlaatste, sculpteurs was van dergelijke objecten. Bij deze gelegenheid heeft Hulstaert de ouderling ook ondervraagd over de gebruiken die bij het maken van de lijkst hoorden en de daaraan verbonden begrafenisrituelen. Een kopie van de audio-band van het in het Lomongo gevoerde gesprek tussen Hulstaert en de sculpteur, Benoit Ngombo d'Ileko, wordt bewaard te Tervuren. Het feitelijke interview in het Lomongo werd afgenomen door Augustin Elenga.

Het ritueel om voorname en welgestelde personen te begraven in een naar de menselijke vorm gesculpteerde lijkst was een gebruik dat enkel in de regio van Mbandaka bestond. Het sculpteren van een antropomorphe doodskist was met mysterie omgeven en het exclusieve voorrecht van een geheim genootschap (bonganga), waarvan de ingewijden onderling communiceerden door middel van een cryptische taal. Volgens Hulstaert laat deze taal vermoeden dat het gebruik zeer waarschijnlijk zijn oorsprong had in de streek van de Bobangi op de rechter oever van de Congostroom.

¹Spreekwoord in het Lomongo : betekenis : de dood is universeel
de lileko is een soort boom, woudreus (*Pachyelasma tessmani*) waarvan de bloemen een geur van uitwerpselen verspreidt. Het fruit van deze boom, soms "lileko" genaamd wordt als rammelaar gebruikt; bron: HULSTAERT G.,

Er bestonden wel verschillende geheime genootschappen of "bonganga", naargelang de uitgevoerde begrafenisrituelen en gebruiken. Zo werd de overledene soms begraven gewikkeld in een mat geweven van de bladstelen van jonge palmen. Dergelijke "lijkswade" werd een "bombai", genoemd en werd enkel vervaardigd door het geheime genootschap van de "bonsango". De fabricatie van de antropomorphe doods-kist was echter het voorrecht van de "bokongo", en uitsluitend voorbehouden voor de begrafenis van voorname en of of rijke personen. Onmiddellijk na het overlijden van een voorname persoon werd de sculpteur geroepen die vergezeld van de overige leden van de "bonkongo" ter plaatse kwam. Volgens de gebruiken schonken de nabestaanden hierbij aan de sculpteur en zijn gevolg een hond en 2 trossen bananen. De hond werd vervolgens gedood en verdeeld onder de leden van het genootschap. Op het ogenblik dat de sculpteur zich in het woud terugtrok om zijn werk uit te voeren werd het lijk zolang tijdelijk begraven en dit wel op zodanige wijze dat het stoffelijk overschot in een opdroogde toestand bewaard bleef. Het produktieproces van de lijk-kist kon immers wel drie maanden duren! Deze kist, of "efomba" in het Lomongo, werd uitsluitend uit het hout van de Ricinodendron africanum gehouwen. Wanneer de kist klaar was werd deze begeleid door trommels en tam-tams eerst ter bewondering in processie door het dorp rondgedragen waarna de provisorisch begraven overledene terug werd opgegraven om vervolgens in zijn nieuwe kist definitief ter aarde te worden besteld.

Toen Gustaaf Hulstaert in 1959 met Benoit Ngombo d'Ifeko zijn gesprek voerde waren de gebruiken van de bokongo echter reeds zo goed als geheel uitgestorven. Door een merkwaardig toeval werd het laatste begrafenisritueel waarvoor de genaamde Ngombo d'Ifeko de lijk-kist vervaardigde op film opgenomen. Deze gebeurtenis is gekoppeld aan een andere opmerkelijk feit, namelijk het verblijf in Coquilhatstad in februari -maart 1959 van de Britse schrijver Graham Greene. Graham Greene was bevriend met het toenmalige hoofd van de leproserie van Yonda, de Belgische dokter Lechat. Greene die op studiereis was om stof op te doen voor zijn later verschenen Afrika -roman "A burnt out case" over het leven in en rondom een leprozenhospitaal in Belgisch Congo kwam via Dr. Lechat in contact met Gustaaf Hulstaert die hem uitnodigde om de traditionele begrafenisceremonie met het in processie rondgedragen van de antropomorphe lijk-kist bij te wonen. Uit de nota's van Hulstaert blijkt dat deze laatste voor de gelegenheid toen niet alleen Greene maar ook een zeker Mr. Van Ruymbeke heeft uitgenodigd die alles op film vastlegde. Hulstaert vermeldt dat Ngombo d'Ifeko kort daarop zelf overleed en er bijgevolg bij zijn weten nooit meer een dergelijke sarcofaag werd gesculpteerd.

Het zou uiteraard fantastisch zijn om de filmbeelden ooit nog eens te kunnen bekijken maar zowel Hulstaert (in een getuigenis in 1988) als de familieleden van de ondertussen ook reeds overleden Dr. Lechat kunnen echter zeggen wat er achteraf met de film is gebeurd. Misschien is ze nog wel in het bezit van de familie Van Ruymbeke. Volgens mijn opzoeken was de persoon waar Hulstaert naar verwijst waarschijnlijk ene Van Ruymbeke Albert die leefde en werkte als ambtenaar in Coquilhatstad. Indien iemand bekend is met dit personage of zijn nabestaanden zou ik dat met plezier vernemen en kunnen de toch wel unieke filmbeelden misschien alsnof weer boven water komen.

Eddy MERVEILLIE

Ivo Vanvolsem (°Halle 1950) werkt sinds 1972 in Congo

De Poort

Dit is dus geen overlijdensbericht. Eind oktober 2015 verloor ik bijna mijn leven in de gevangenis.

Aangezien de techniek, die onze waterpomp slecht geïnstalleerd heeft, slechts vanavond terug in Kananga (Congo) zal zijn om morgenvroeg aan die pomp te gaan werken, ging ik gisterenmorgen met 20 bidons met elk 20 liter naar de gevangenis, waar er nu helemaal geen water meer is, vooral voor de armsten die geen geld hebben en er dus geen kunnen kopen.

Ik kom bij de grote hoge ijzeren inrijpoort van de gevangenis. Normaal gezien laat ik onze ambulance buiten staan. Nu vraag ik om binnen te rijden met die vracht van 400 liter water. Al 27 jaar is die poort problematisch. Die hangt bovenaan met wieltes in een rail, en moet dus voorzichtig open en toe geschoven worden, wat telkens met veel moeite gebeurt. Ik rij binnen, stop en wil de achterdeur van de wagen openen om, zoals het reglement voorschrijft, de inhoud te laten inspecteren door de politie en soldaten van wacht. Ik sta dus met mijn rug naar de poort gekeerd, terwijl de wachters de ingangspoort zoals altijd met veel trekken en duwen weer dicht schuiven.

Plots hoor ik een enorm geschreeuw vanwege de wachters. Ik kijk om en zie boven mij die zware poort, die uit haar hengsels geschoten is, op mij neerkomen. Ik weet niet op welke manier ik ben weggesprongen,

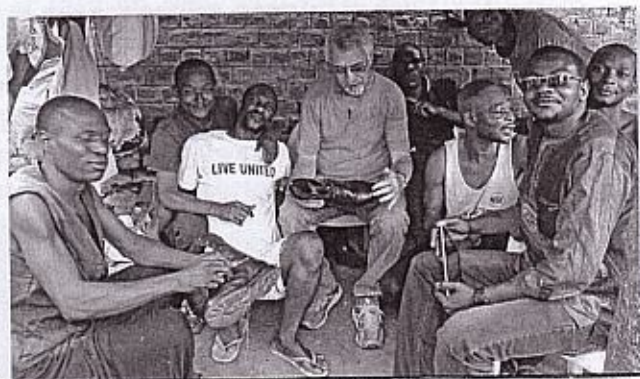
Ik heb dan gewoon de mis kunnen opdragen. Maar nadien begonnen de ledematen pijn te doen. Vooral het been waar ik waarschijnlijk verkeerd gedraaid ben op gevallen. Maar het komt allemaal goed. In elk geval, wie die zware poort op zijn hoofd krijgt, is mordsdood. Het zou wel een mooie zinvolle dood geweest zijn voor een gevangenisarmoezenier: sterven onder de zware poort die mensen isoleert van de maatschappij. Maar voor mij vind ik het een beetje te vroeg...

maar het was erg nipt. De bovenkant van die poort is werkelijk heel rakelings langs mijn hand en rug geschoven, wat mij een duw heeft gegeven zodat ik moeder aarde omhelsde. Ik ben onmiddellijk rechtgestaan zonder ernstige letsels, behalve wat schaafwonden op mijn hand en rug. Die bloedden wel een beetje, maar wanneer er "bloed vloeit", dan wordt dat hier nogal dramatisch geïnterpreteerd.

Politie en soldaten bleven verbouwereerd staan kijken. Behalve één soldaat die mij bezorgd kwam vragen hoe ik het stelde: een Tutsi (Samaritaan) met zijn typische morfologische trekken uit het Oosten; ze noemen die hier misprijzend 'Rwandezen' (de Congolese Moffen)...

De gevangenen die alles stonden te bekijken aan de overkant van het grote binnenplein, kwamen met tientallen ter hulp gesnel. Met heel veel bezorgde vragen: heb je pijn? ben je gekwetst? gaat het? kun je lopen? En keer op keer mijn bebloede hand vastnemen om te kijken hoe erg het is. Anderen klopten het zand van mijn hemd en broek. Die liefdevolle aandacht en spontane tederheid van "criminelen" heeft me diep getroffen en erg aangemoedigd!

De politie schoot dan toch in actie voor de "sécurité" of uit schrik. Stel je voor: een hele groep gevangenen op nog geen tien meter van de ingang die als een groot open gat uitnodigt om de vrije wereld zo maar in te stappen, en die grote scheidingspoort plat op de grond. Ze hebben dan alle gevangenen terug naar hun plaats gestuurd.

Gisterenavond stak ik hier een kaarsje aan om ons Heer en zijn Moeder te bedanken voor de goede afloop en voor de vriendelijkheid van de gevangenen. Vandaag stak ik weer een kaarsje aan om Hem te vragen de gevangenen aan te moedigen om onder elkaar met dezelfde liefde en aandacht te leven. En zo ben ik mijn preek van Allerheiligen aan het voorbereiden... rond die zware poort die de zondaars en heiligen van buiten op een zotte manier scheidt van de zondaars en heiligen van binnen.

*Herinner mij, verberg mijn naam niet tussen de plooien van verdriet...
Bewaar hem als een handvest of een lied dat door je hoofd blijft spelen, want
zolang ik voort besta in tekens en verhalen, ZOLANG NOG HOOR IK BIJ HET LEVEN!*

Mevrouw

Christiane IDE

weduwe van

(Dr) Heer Albert VAN DORPE (+2009)

geboren te Kortrijk op 24 mei 1921 en er overleden op 28 mei 2017

Als jonge vrouw, opgevoed als stadskind,
volgde je uw echtgenoot naar Congo
met een kroost van vijf,
en ruilde het westerse comfort
voor de spartaanse eenvoud
van de brousse omgeving.

Ludwina Algoet

weduwe van dokter Leo Bouckaert

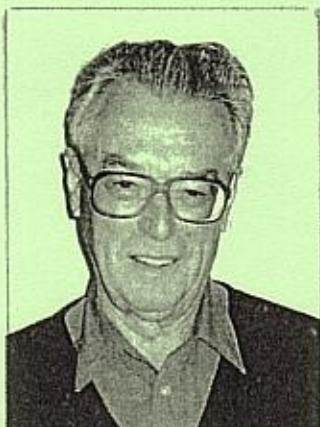
Geboren te Kortrijk op 28 mei 1922 en
onverwachts overleden in het UZ Gent op 26 juli 2017.

Anne Segaert

Weduwe van Dokter Paul Van Wassenhove

Geboren te Jadotstad, Belgisch Kongo, op 6 juli 1935
en rustig van ons heengegaan te Vilvoorde op 29 mei 2017

← Pater Scheutist Marcel MESTDAGH
o Oostende 1932 - + Torhout 17 juni 2017

Pater Jozefiet (Willibrord) Jaak GHEYSELS
o Boom 1926 - + Geraardsbergen 4 juli 2017 →

Meer over hun Congo verleden in volgende
M O H I K A A N-ledenblad.

HUN HERINNERING LEEFT BIJ ONS VERDER.

